

**MU
SIK**
I UPPLAND

Franskt med Ferschtman

25 oktober 2018

Uppsala Kammarorkester

Dirigent: Rebecca Miller

Solist: Liza Ferschtman, violin

Program

Andrea Tarrodi
f. 1981

Zephyros (*se dikten nedan*)
Andante, sensibile

Camille Saint-Saëns
1835-1921

Violinkonsert
Allegro non troppo
Andantino quasi allegretto
Molto moderato e maestoso

PAUS

Johannes Brahms
1833-1897

Symfoni nr 2 D-dur
Allegro non troppo
Adagio non troppo
Allegretto grazioso
Allegro con spirito

Konserten beräknas pågå till kl 20.50

Sång till västanvinden

Åh, dansa, sommarstorm med djupa orglars brus
och dansa hem till Lotalam och Stenbrobergets håll!
Smek barndomsdalen, starke vän, i julis heta ljus
när Mattao och Luossa färgas röda i kväll.

Du stora storm, du är min själ, och du är utan bo,
du sett för mycket för att vila mer.
Men hälsa allt som andas i tysta dalars ro
och säg mig alla under som där sker!

Ty när du kommer dansande jag hör en gammal sång,
en psalm, ett skratt, en snyftning från myrarna och sjön.
Tag om och om refrängen, jag vill sitta natten lång
vid öppna dörrar stilla som i bön.

Din sång i natt är stoj och glam ur glädjedruckna hus
och låt av horn, fiol och flickors skratt.
Och det som ej har ord det är förborgat i ditt sus
och sång som ej har toner har din natt!

O, västanstorm, en gång när jag är kvitt med vägen min
och stilla vid den mörka dörren står,
då skall du liksom be för mig när jag tyst går in
i det land dit sol och nätter icke når.

Dan Andersson (1918)

Rebecca Miller

Vi gläds åt dirigenten Rebecca Millers återbesök efter förra säsongens lyckade möte med Uppsala Kammarorkester! Rebecca har hyllats för sitt energifulla och övertygande arbete på dirigentpulten av både publik och press. Hennes unika kommunikation med publik i alla åldrar har resulterat i flera engagemang runtom i hemlandet USA och utomlands.

Rebecca började sin musikerbana med studier i piano, därefter följde studier i dirigering både i USA och i England. Hon har dirigerat en lång rad orkestrar i USA och England, där hon numera är bosatt.

Rebecca Miller är idag chefsdirigent för Bishop's Stortford Sinfonia och första gäst-dirigent för Southbank Sinfonia. Hon är också ledare för orkestrarna vid Royal Holloway University i London, där hon byggt upp orkesterprogrammet till nya nivåer. Bl a har hon initierat ett samarbete med London Mozart Players och även med London Philharmonic Orchestra, som hon är en återkommande gäst hos. Rebecca har också initierat program som syftar till att genom musik bygga broar mellan olika fakulteter inom universitetet för att inspirera till tvärvetenskaplig forskning.

Liza Ferschtman, violin

Den holländska violinisten Liza Ferschtman är känd för sina passionerade framföranden, intressanta program och kommunikativa kvaliteter på scenen. Som dotter till ryska musiker växte Liza Ferschtman upp omgiven av musik. En av hennes tidigaste stora influenser var violinisten Philipp Hirschhorn, en nära vän till familjen. 2006 tog hon emot hon den högsta utmärkelsen en musiker i Holland kan få, Nederlandske Muziekprijs.

Som solist har Liza Ferschtman framträtt med t ex London Philharmonic, San Francisco Symphony Orchestra, Orchestre National de Belgique, Prags Radios Symfoniorkester, Malmö Symfoniorkester, Bergen Filharmoniske Orkester, Yomiuri Nippon Orchestra, Malaysian Philharmonic och Hong Kong Philharmonic, och i stort sett alla holländska orkestrar.

Liza är också en hängiven kammarmusiker som samarbetat med artister som Jonathan Biss, Nobuko Imai, Elisabeth Leonskaja, Christian Poltera och Alisa Weilerstein, och som duopartners räknas pianisterna Enrico Pace and Inon Barnatan. Hon har framträtt på scener som Wigmore Hall, Musikverein, Concertgebouw och Beethoven Haus, och medverkar regelbundet vid en lång rad internationella kammarmusikfestivaler.

Dessutom är Liza Ferschtman sedan 2007 konstnärlig ledare för Delft Chamber Music Festival, en av de mest populära festivalerna i Holland.

Tarrodi, Saint-Saën och Brahms

Det är inte så många tonsättare som varit med om att bemanna garderoben under en konsert, och samtidigt få ett eget verk spelat i en av konserthusets salar. Men under studietiden på Musikhögskolan hände det för **Andrea Tarrodi**. Det var bara att ta sig från garderoben i Stockholms konserthus, byta kavaj och äntra Grünewaldsalen för att avnjuta sin egen pianotrio, tacka för applåder och återgå till klädhanteringen. I våras behövde hon inte jobba i garderoben, då samma institution ägnade en tonsättarweekend åt henne. I en intervju i tidskriften *Opus* avslöjar hon även var tanken på att bli tonsättare kom ifrån. I Milos Formans film *Amadeus* framstod Mozart som en så oerhört häftig och cool personlighet. Så ville Andrea också bli! Nog blev hon en tonsättare med unika förmågor, en briljant orkesterbehandlare och klangmagiker som samtidigt aldrig glömmer bort vikten av att även tillföra andra element i sina verk. I den allra första upplagan av Uppsala Tonsättartävling år 2010, året efter hennes diplomexamen från Musikhögskolan, var det *Zephyros* som delade första pris med Jonas Valfridssons *The Only Thing That You Keep Changing is Your Name* (som också kommer att spelas igen hos oss den 7 mars). Inspirationen kom från Dan Anderssons dikt *Sång till västanvinden*. *Zephyros* var de antika grekernas namn på västanvindens gud, son till titanen Astraios och gudinnan Eos. Ursprungligen tänkte man sig att han, liksom de andra vindarna, uppträdde i hästgestalt. I *Iliaden* är *Zephyros* far till Akilles vindsnabba och talande hästar. Eftersom västanvinden i Italien oftast är mild och förebådar våren, kom *Zephyros* latinska motsvarighet Favonius att för romarna symbolisera en mild, varm bris - något som gått igen hos oräkneliga poeter.

Apropå Mozart har inte många kunnat mäta sig med honom ifråga om statusen som underbarn, men en som faktiskt kunde det var **Camille Saint-Saëns**. Pianolektionerna började vid två och ett halvt års ålder, den första kompositionen kom vid tre. Mer organiserade kompositionsstudier inleddes vid sju, pianistdebut som tioåring. Flera språk, avancerad matematik, allt gick lekande lätt för honom att lära sig. Pariskonservatoriet började han studera vid som fjortonåring, orgel och komposition var ämnena. Det eftertraktade Rompriset lyckades han bli förvägrad att ens tävla om hela två gånger: 1852 därför att han ansågs vara för ung, 1884 på grund av att han betraktades som så pass etablerad att han inte behövde den vinsten. Hector Berlioz, en kollega som oftast stod på Saint-Saëns sida, ska vid det senare tillfället ha yttrat om honom att "han vet och kan allt, han saknar bara oerfarenhet". Till skillnad från en del samtida landsmän skrev Saint-Saëns musik i alla genrer, och hans verklista är mycket lång. Han var därtill verksam som poet och pjäsförfattare, och närde ett brinnande intresse för geologi och astronomi. Med tiden kom han, med viss rätt, att betraktas som en alltmer konservativ ensamvarg. Då Claude Debussys opera *Pelléas och Mélisande* haft premiär 1902 kungjorde Saint-Saëns att han tänkte skrota sina sedvanliga semesterplaner för att kunna stanna i sitt älskade Paris och gå runt och "uttala elakheter om Pelléas". Det är kanske kombinationen av såregen personlighet och en enorm produktion, till synes skapad helt utan svårigheter, som skymt det faktum att Saint-Saëns i sina bästa stunder utan vidare kan betraktas som en genial tonsättare. *Violinkonsert nr 3* från 1880 är den sista av hans violinkonserter och ensam bland dessa om att

ha fått något vidare fäste på repertoaren, men den har i gengäld alltid varit populär. Den skrevs för den spanska superstjärnan och nära vännen Pablo de Sarasate (1844-1908), som även uruppförde den vid en av Saint-Saëns frekventa måndagssoaréer. Ett mästerverk i sitt slag, som kräver lika delar förfinat musicerande och teknisk virtuositet av den mer högtflygande sorten.

Johannes Brahms *Symfoni nr 2* tillhör det mest lyriska och soliga han någonsin komponerade. När man hör den är det värt att minnas hur svårt han hade att närma sig symfoniformen. Ända upp i fyrtioårsåldern kände han sig flåsad i nacken av Beethoven, jagad av titanens skugga. Så sent som 1870 hävdade han bestämt att han aldrig skulle skriva någon symfoni, ändå pågick arbetet med just en sådan. Efter att *Variationer över ett tema av Joseph Haydn* mottagits så väl började det kännas lättare. 1876 var den första symfonin äntligen klar och uruppfördes med stor framgång. Förklamningen var bruten, och nu började det gå undan. Sommaren 1877 påbörjades den andra symfonin, och redan den 30 december kunde Hans Richter och Wiener Philharmoniker uruppföra den. Det hade bara gått ett år, men kontrasten de båda symfonierna emellan är stor. Tvåan har ibland kallats för Brahms "Pastoralsymfoni". Något lantligt program finns naturligtvis inte hos Brahms, men en idyllisk arbetsmiljö kan säkert ha bidragit till den milda, vänliga stämningen. Sommaren tillbringades på en mycket naturskön plats, tonsättarens älskade Pörschach am Wörthersee i österrikiska Kärnten. I ett brev till Eduard Hanslick, stridbar musikkritiker på Neue Freie Presse i Wien, berättade han att "här är själva luften så full av melodier". Det var denna nya symfoni som slutligen

gjorde Hanslick till en glödande Brahms-supporter, den strängare första symfonin hade inte övertygat honom helt. Verket andas lätt och fritt men skuggor saknas inte helt, det är ju ändå Brahms. Den sorgsenhet man ofta kan förnimma speglar kanske delvis den konflikt han ständigt brottades med i sin konst: En sann ärkeromantiker, samtidigt med stark fascination för den klassiska erans formkrav. Tanken på att bli sedd som en av "tre stora B:n" (Bach, Beethoven, Brahms) gladdde inte alls den gode Johannes. Någon gång mellan tillkomsten av den första och den andra symfonin utbrast han upprört till en vän: "Vet du att det finns åsnor i Wien som betraktar mig som en andra Beethoven?" Brahms kunde inte låta bli att sin vana trogen försöka sätta myror i huvudet på sin omgivning under kompositionsarbetet. Till Clara Schumann meddelade han att första satsen skulle bli "rätt elegisk till sin karaktär". Pianisten Elisabeth von Herzogenberg fick höra att han aldrig komponerat något så sorgset. Hon ombads att slå sig ned vid pianot, trycka ned båda pedalerna och spela ett f-mollackord flera gånger i följd i såväl bas som diskant, både mycket svagt och mycket starkt, för att bilda sig en uppfattning om vad han kallade för "min senaste". Knappast en övning som gav en heltäckande bild av verkets karaktär! Uruppförandet blev en stor succe. Då Brahms själv dirigerade symfonin i Leipzig blev reaktionerna kyligare, men det var ju heller inte kutym att tycka likadant där som i Wien. När han tog den till hemstaden Hamburg i september 1878 var mottagandet kungligt, med applådaskor efter varje sats.

/Gunnar Lanzky-Otto

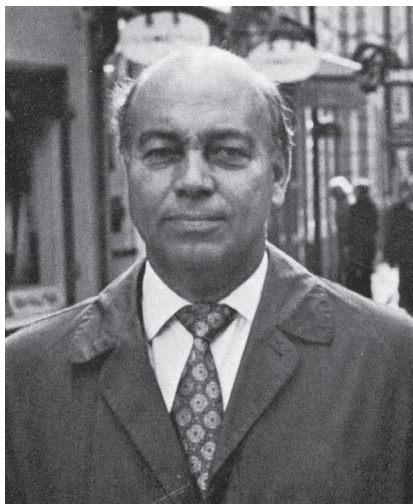

Jubileumssäsong

Uppsala Kammarorkester firar sitt 50-årsjubileum hela säsongen 2018-2019. Vi återger minnen från olika tidpunkter under dessa 50 år. Orkesterchef Mona Gunnarsson har denna gång grävt i arkiven.

Första tiden med Carl Rune Larsson

Det var 12 oktober 1968 som den första repetitionen med Uppsala Kammarorkester ägde rum på Musicum. Carl Rune Larssons vision om en stadsorkester i Uppsala som skulle vara en musikalisk tillgång, sätta fart på musiklivet och nå en ny publik hade förverkligats. Genom att anlita professionella stämledare, främst från Kungliga Hovkapellet, siktede Carl Rune på en hög kvalitetsnivå och repetitioner skulle ske regelbundet. Orkestern repeterade på lördagar på Musicum och administrationen sköttes under de första åren av Uppsala Musikskola.

Carl-Rune Larsson

Första spelårets konserter

- 8 december 1968 i Universitetsaulan, en familjekonsert med dirigent Carl Rune Larsson. Solist: Rosalie Savin, harpa. Konserten inleddes med Mozart: Divertimento D-dur K 136 (som inledde jubileumssäsongen 2018/19)
- 9 december 1968, Akademiska Sjukhuset och på Nannaskolan framfördes samma program som 8 dec.
- 16 mars 1969, i Värmlands Nations Musikkör. med Carl Rune Larsson och solisten Lars Edlund, cembalo. Musik av de Falla, Bach, Couperin och Hindemith.
- 30 mars 1969, i Uppsala Domkyrka med Bachs Johannespassionen. Dirigent: Rudolf Löfgren. Uppsala domkyrkas Oratoriekör och som solister hördes Håkan Hagegård, Uno Ebrelus, Erik Saedén, Britt-Marie Aruhn-Solén, Barbro Ericson och Claes-Göran Ahnsjö.
- 18-19 april 1969, i Orphei Drängars konsert i Universitetsaulan. Dirigent Carl Rune Larsson och Robert Sund. Som solister hördes Kåge Jehrlander och John Fleming.
- 10 maj 1969, sjukhuskonsert bl a med Vivaldis Våren och Lucien Savin som violinsolist.

Beställningsverk och Tonsättartävling

Den nyskapande musiken var något som Carl Rune Larsson värnade mycket om och under Uppsala Kammarorkesters tio första år, 1968-1978, beställdes hela 16 nya verk! De flesta verken uruppfördes av Uppsala Kammarorkester, men en del verk var komponerade för stor orkester och framfördes av Uppsala Kammarorkester tillsammans med Akademiska Kapellet och ibland också med Regionmusikens blåsare.

Uppsala Kammarorkester har genom åren fortsatt att beställa musik av mestadels svenska tonsättare. Som exempelvis under kommande säsong har vi ett spännande uruppförande framför oss med Albert Schnelzers nya violinkonsert.

I linje med satsningar från Uppsala Kammarorkesters första tio år, låg i modern tid Uppsala Tonsättartävling som genomfördes under åren 2010, 2012 och 2014. Musik i Uppland bjöd in unga kompositörer som genom Uppsala Kammarorkester fick en möjlighet att möta en professionell kammarorkester, få uppmärksamhet och nå en stor publik genom samarbetet med Sveriges Radio P2. Dessutom fick musiken en unik uppmärksamhet då den framfördes vid flera tillfällen under ett år med de åtta svenska orkestrarna som samarbetade i tävlingen.

Den första tävlingens pristagare 2010 var Andrea Tarrodi och Jonas Valfridsson som fick delat första pris (och tredjepriset gick till Uppsalatonsättaren Andreas Zhibaj). Under jubileumsåret kommer vi att få höra båda vinnarverken.

Andrea Tarrodi, foto: Louisa Sundell

Ikväll Andrea Tarrodis *Zephyros*. Den 7 mars spelas Jonas Valfridssons *The Only Thing That Keeps Changing is Your Name*.

Vinnare 2012 blev Daniel Fjellström med *Quiet arcs / Pulsating surfaces*.

2014 vann Matthew Peterson med *And all the trees of the field will clap their hands*.

Uppsala Kammarorkester

Violin 1

Nils-Erik Sparf, *koncertmästare*

Klara Hellgren

Bernt Lysell

Anders Lagerqvist

Anders Inge

Katarina Edvardsson

Jeffrey Lee

Dag Alin

Violin 2

Anneli Jonsson

Catharina Ericsson

Elin Emtell Rubinsztejn

Staffan Ebbersten

Gabriele Freese

Christina Gustavsson Hamberg

Viola

Sofia Hansen

Olof Ander

Jörgen Sandlund

Åsa Stove Paulsson

Karin Dungal

Violoncell

Per Nyström

Sara Wijk

Louise Agnani

Gunnar Jönsson

Kontrabas

Barbro Lennstam

Sigrid Granit

Roger Bergman

Flöjt

Hanna Gustafsson

Hannah Törnell Wettermark

Oboe

Jenny Hülphers

Hanna Edqvist

Klarinett

Som Howie

Jan-Erik Alm

Fagott

Sven Aarflot

Magnus Bagge

Horn

Fredrik Dickfelt

Lennart Stevensson

Staffan Lundén-Welden

Britt Crafoord

Trumpet

Bengt Fagerström

Paul Hägglöf

Trombon

Birgitta Lagerstedt

Sally Allkins

Nicholas Eastop

Tuba

Anton Svanberg

Pukor

Christer Ferngren

Slagverk

Magnus Einarsson

Musik i Upplands kommande konserter

27 oktober kl 16.00 Konstakademien, Stockholm

Här och nu - Uppsala Kammarorkester. Musik av Tarrodi, Gubajdulina, Dean, Elgh

10 november kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Restaurangen *fri entré*

Carte Blanche - Trio X och hemliga gäster

Arrangeras i samarbete med Musikens Hus Vänner och Uppsala Konsert & Kongress

13 - 21 november Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Kerstin Avemo, Rickard Söderberg, Johan Reis - Opera- och musikalmusik!

Arrangeras i samarbete med länets kommuner och föreningar. Turnéplan: www.musikiuppland.se

22 november kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Accordeonkonsert - Uppsala Kammarorkester. Olari Elts, dirigent, Irina Serotyuk, accordeon

Konsertintroduktion kl 18.20 med dirigenten Olari Elts

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Foto: Ferschtman/Marco Borggreve, Miller/Richard Haughton

- Följ Uppsala Kammarorkesters jubileumsår på facebook!
www.facebook.com/uppsalakammarorkester
- Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND